

Treći sektor: okvir za razvoj civilnog društva i djelovanja u području okoliša*

Jasminka Ledić

Pedagoški fakultet, Rijeka

Sažetak

U ovom radu treći sektor (skupina organizacija koje se u okviru strukturalno-operativne definicije definiraju kao formalne, privatne, neprofitne u raspodjeli, samoupravne i dobrovoljne) vidi se kao okvir za razvoj civilnog društva i djelovanja u području zaštite okoliša. »Sovjetska revolucija udruživanja«, nastala kao rezultat krize socijalne države, krize razvoja, krize okoliša i krize socijalizma, odrazila se i na povećani razvoj trećeg sektora u zemljama u tranziciji, generirajući pritom i specifične probleme i zapreke razvoju sektora, povezane s općim problemima zemalja u tranziciji. Situacija u našoj zemlji, u stručnoj literaturi različito opisana, dodatno je obilježena ratnim prilikama. Unatoč teškoćama, treći sektor vidi se kao područje razvijanja ekoloških inicijativa, osobito kada se gleda kroz prizmu proliferacije strategije održivog razvoja, koja implicira otvaranje procesa odlučivanja o okolišu što većem broju ljudi. Ekološke inicijative u području trećeg sektora u nas ipak ostaju razmjerno nemoćne zbog sveukupnog konteksta u kojemu se odvijaju. Ipak, ovo ne smije zaustavljati neizmjerno važne akcije odgajanja za »održivi« životni stil.

Gljučne riječi: civilno društvo, treći sektor, okoliš

Postojanje dvaju velikih organizacijskih kompleksa — tržišta i države — unutar kojih je postalo uobičajeno dijeliti društveni život, danas je općeprihvaćeno bez obzira na golemu raznolikost entiteta na koje se ta dva apstraktna pojma odnose. No teško bi se moglo reći da takva suglasnost postoji kada se radi o odcertavanju trećeg kompleksa institucija, koji se — uvjetno — može nazvati trećim sektorom, a zauzima prostor izvan tržišta i države.

Nerijetko se kao razloge ovakvom stanju navodi velika raznolikost entiteta trećeg sektora koje je teško analizirati u korpusu jedinstvenog sektora ili znatnija moć i utjecaj tržišta i države od moći i utjecaja institucija trećeg sektora. Ipak, Salamon i Anheier (1992) nedostatak prihvaćanja zasebnosti trećeg sektora u javnom govoru, ali i u akademskim raspravama, vide ponajprije u slabosti i ograničenosti pojmova kojima se sektor spoznao i definirao.

Radi se, prije svega, o terminološkom čvoru, gdje je velik broj termina prisutan u uporabi: treći sektor,¹ neprofitni sektor, dobrotvorni sektor, nezavisni sektor, nepoprezivi sektor, nevladine organizacije, sektor dobrovoljnih udruženja, *économie*

* Zahvaljujem se dr. Vinki Uzelać i mr. Siniši Zrinščaku na sugestijama tijekom pisanja ovog rada.

¹ Glede činjenice da područje koje predstavljam ovim radom tek počinje biti predmetom ozbiljnijeg interesa naše akademske javnosti, vjerujem da bi trebalo ozbiljno poraditi na ustanovljavanju znanstvene terminologije ovoga područja u nas. Iako je termin »treći sektor«, koji je prvi put upotrijebila nekolicina

